

Прилагане на чл. 118 от Закона за обществените поръчки

В чл. 118 от ЗОП е предвидено специално основание за отстраняване и правила за класиране на офертите при процедури за възлагане на обществени поръчки, провеждани от секторни възложители по чл. 7, ал. 1, т. 5 от ЗОП. Съгласно посочената разпоредба възложителят има право да отстрани или да не предпочете оферта за доставка, когато офертата включва стоки с произход от страни извън списъка по чл. 19, ал. 2, т. 14 от ЗОП и когато стойността им надвишава 50 на сто от общата стойност на стоките, включени в офертата.

Правилото на чл. 118, ал. 1 от ЗОП не задължава възложителя да отстрани офертата, по отношение на която са налице визираните предпоставки. За разлика от останалите основания за отстраняване на оферти, в този случай възложителят има право на преценка дали да отстрани офертата или да я класира.

Важна особеност на разпоредбата на чл. 118, ал. 1 е, че докато преценката за наличието на останалите основания за отстраняване на оферти се извършва от назначената от възложителя комисия, възможността за отстраняване на оферти по тази разпоредба е субективно право на възложителя. Комисията няма право да отстрани оферта, по отношение на която са налице предпоставките по чл. 118, ал. 1 от ЗОП. Тя може само да констатира тяхното наличие и да посочи в протокола си, че е налице възможност за отстраняване на офертата от възложителя.

Съгласно чл. 118, ал. 3 от ЗОП, когато две или повече оферти са еквивалентни в съответствие с критерия за оценка на офертите, с предимство се класират офертите, които не могат да бъдат отстранени съгласно чл. 118, ал. 1 от ЗОП. Цените на офертите се смятат за еквивалентни, ако разликата между тях не надвишава три на сто. В тези случаи критериите за отстраняване на оферти, предвидени в чл. 118, ал. 1 от ЗОП, се превръщат и в критерии за класиране на офертите и трябва да бъдат спазени от комисията в процеса на разглеждане, оценяване и класиране на офертите.

Специално правило за класиране на офертите в процедури, провеждани от секторни възложители, е установено в чл. 118, ал. 4 от ЗОП. Съгласно тази разпоредба една оферта не може да бъде предпочетена пред друга съгласно разглежданите по-горе особени правила, когато нейното приемане би задължило възложителя да закупи стоки с технически характеристики, които се различават от тези на съществуващите, и когато това би довело до несъвместимост или до технически затруднения при експлоатацията и поддържането.

Прилагането на чл. 118 от ЗОП е възможност, а не задължение, и то на етапа на разглеждане и класиране на офертите. Изискване за страна на произход на стоките не следва да бъде посочено в решението, обявлението или документацията като условие за участие и изисквания към кандидатите и офертите. По този начин ще бъде спазено изискването на чл. 25, ал. 4 от ЗОП, като не се дава предимство и не се ограничава участието на лица в обществените поръчки. Включването на това изискване в решението, обявлението или

документацията е нарушение на принципите на ЗОП за равнопоставеност на кандидатите и недопускане на дискриминация и опорочава процедурата.

Основанието за приложимостта на чл. 118 от ЗОП произтича директно от закона, следователно позоваването на този член е възможно, дори и това да не е посочено в обявлението или документацията. Същевременно няма пречка възложителят предварително да посочи възможността за прилагането му. Това обаче не трябва да ограничава потенциалните кандидати във възможността да подават оферти.